MiCREATE

Migrant Children and Communities in a Transforming Europe

Recomanacions per a les polítiques i les pràctiques educatives

Xavier Giró Gràcia i Judit Onsès Segarra

Repensant la inclusió dels menors migrants als sistemes educatius
Recomanacions polítiques i suggeriments per a les pràctiques

Barcelona 12 de maig de 2022
Fundació Tàpies

esbrina

Universitat de Barcelona

Recomanacions

Aquestes recomanacions s'han elaborat a partir del treball que l'equip de recerca ha portat a terme durant el projecte MiCREATE en centres de primària i secundària de sis països europeus: **Eslovènia, Regne Unit, Espanya, Àustria, Dinamarca i Polònia**.

7 àrees

1. Els sentiments de pertinença i benestar als centres
2. Les relacions amb el personal educatiu
3. Relacions amb companys i amics
4. La relació entre famílies i el centre
5. Polítiques lingüístiques
6. Diversitat
7. La capacitat d'acció dels infants al centre

1.

Els sentiments de pertinença i benestar als centres

La cultura de l'escola juga un paper important en el foment del benestar i la integració dels alumnes migrants. La majoria se senten feliços a l'escola, però alguns tenen preocupacions específiques relacionades amb el seu sentit de pertinença, acceptació, coneixement i identitat.

Recomanacions

- Adoptar i finançar plans sistemàtics d'inclusió a les escoles a tots els nivells.
- Integrar temes de diversitat en el currículum i la vida quotidiana escolar.
- Establir vies d'acollida clares i informar adequadament als alumnes migrants.
- Prevenir i denunciar l'assetjament basat en l'ètnia, la raça, la religió, el gènere...
- Més suport per millorar el seu assoliment educatiu i les seves perspectives educatives futures

Indicadors

- Els alumnes se senten bé al centre i viuen l'escola com un lloc segur i acollidor.
- Senten que poden influir en el procés escolar i expressar els seus desitjos i interessos.
- El centre disposa i utilitza protocols i procediments per prevenir i denunciar l'assetjament per raó d'ètnia, raça, religió, gènere...

2.

Les relacions amb el personal educatiu

Els menors consideren que els docents i el personal escolar els presten suport i ajuda. També creuen que poden confiar en ells. Hem trobat, però, relats de professors insensibles, indiferents i desconeixedors dels orígens i les lluites dels menors migrants i que els tracten injustament a causa de les seves característiques individuals.

Recomanacions

- Proporcionar formació sistematitzada al professorat sobre l'ensenyament en una societat diversa.
- La formació ha de donar confiança als docents per tractar qüestions relacionades amb la interculturalitat, la integració, els conflictes interètnics i la discriminació.

Indicadors

- El professorat és percebut com a solidari, obert i disponible, i els alumnes no se senten exposats.
- Els menors tenen oportunitats de reflexionar sobre les seves necessitats i participar en les decisions que són importants per a ells.
- Senten que poden expressar la seva identitat i pertinença transnacionals.
- Consideren que els docents no són més estrictes o injustos amb els menors migrants.

3.

Relacions amb companys i amics

Els menors tenen sentiments positius sobre les seves relacions amb els companys. Les amistats amb persones del mateix origen o també migrants faciliten la integració, ajuden a adquirir la llengua, a afavorir el seu sentit de pertinença i la formació de la seva identitat. No obstant això, també denuncien discriminació entre iguals a causa del seu origen migratori, religió, ètnia o llengua.

Recomanacions

- Incloure qüestions de diversitat en l'ensenyament quotidià i en el currículum perquè els menors comprenguin millor les seves identitats múltiples i complexes.
- Supervisar la dinàmica dels companys, les actituds dels menors, les percepcions i el nivell d'amistats interètniques.
- Estimular el suport entre alumnes introduint un sistema de tutoria entre iguals.

Indicadors

- Els menors tenen algunes amistats properes.
- Experimenten intimitat i proximitat amb els amics i poden confiar en compartir els seus pensaments i sentiments interiors.
- Se senten acceptats pels seus companys tal com són, i poden confiar en el seu suport i ajuda.
- Formen amistats interètniques.

4.

La relació entre famílies i el centre

La família és una de les fonts més importants de suport psicosocial. És una font d'identitat, sentiments de pertinença i seguretat. Les famílies també juguen un paper important en el procés d'integració, però sovint el seu paper es passa per alt dins les polítiques.

Recomanacions

- Millorar la comunicació i la inclusió de les famílies, especialment als centres de secundària, i no només durant el període d'acollida.
- Desenvolupar directrius sistematitzades sobre com les escoles haurien d'incloure els pares i mares en el seu entorn perquè això no es faci de manera ad hoc, i esdevingui la política de la majoria de les escoles.

Indicadors

- Els menors se senten recolzats per les seves famílies en la seva educació i senten la seva llar com un lloc segur.
- La implicació de la família en l'educació dels seus fills (comentaris, reunions a l'escola, amb docents...).
- La família se sent animada i recolzada pel personal de l'escola a participar en el procés educatiu.
- Hi ha informació accessible i escrita sobre l'escola per a les famílies en diversos idiomes, i poden aconseguir traductors i mediadors.

5.

Polítiques lingüístiques

Els menors nouvinguts sovint tenen ansietat per la seva competència per parlar la llengua del país d'acollida. Temen no poder comunicar-se adequadament, no poder fer amics ni accedir a la cultura majoritària. Molts també veuen l'adquisició de la llengua com un mitjà principal d'èxit al país receptor.

Recomanacions

- Introduir més hores legalment garantides per a l'aprenentatge de les llengües oficials.
- Tenir professors bilingües i multilingües més qualificats que puguin comunicar-se amb els menors en la seva pròpia llengua.
- Proporcionar suport lingüístic addicional als menors migrants de llarga durada, que pot semblar que no ho requereixen.

Indicadors

- Els centres disposen d’un nombre suficient de personal qualificat per ensenyar la llengua oficial.
- Els menors poden autoavaluar el seu nivell de competència en la llengua oficial, i poden rebre més suport/hores docents de la llengua oficial si ho necessiten.
- Tenen oportunitats i se senten benvinguts a parlar la seva llengua materna a l’escola.
- Tenen accés a la comunicació, les classes i l’avaluació en la seva llengua materna o en la llengua que parlen amb més fluïdesa.

6.
Diversitat

Les identitats dels menors migrants estan ancorades en entorns diversos i transnacionals. Sovint tenen vincles importants en diversos països i cultures. Tanmateix, les diferents identitats dels alumnes poden quedar aparcades en un currículum no multicultural i els mètodes d'ensenyament que apliquen moltes escoles.

Recomanacions

- Desenvolupar un currículum que s’allunyi d’un marc colonial i reconegui diverses cultures, ètnies i geografies.
- Incloure una quota de diversitat en les polítiques d’ocupació de l’escola.
- Respectar i preservar les llengües i les cultures d’origen dels menors migrants.
- Proporcionar pràctiques i espais multilingües, inclòs l’ensenyament en les llengües maternes dels alumnes migrants, i oferir-ne l’aprenentatge als menors locals.

Indicadors

- Els menors migrants viuen la seva identitat cultural com a benvinguda però no exposada.
- Tenen l'oportunitat i se senten còmodes al compartir la seva experiència de transnacionalitat.
- Els menors locals aprecien la diversitat a l'escola.
- Els menors tenen docents d'orígens diversos i/o docents de la seva procedència cultural i que parlen la seva llengua materna.

7.

La capacitat d’acció dels infants al centre

Els menors poden influir activament en les seves vides i en el procés d’integració, però això sovint no es reconeix. En la inclusió, cal passar d’un enfocament centrat en l’adult a un enfocament centrat en la infància, de manera que els menors esdevinguin actius a l’hora de definir problemes i plantejar solucions.

Recomanacions

- Donar suport als menors perquè participin en la definició i desenvolupament de les polítiques escolars.
- Assegurar-se que es tinguin en compte les seves opinions i necessitats.
- Augmentar la participació dels menors (migrants) en els consells d'estudiants o consells d'alumnes.

Indicadors

- Els menors tenen l’oportunitat de participar en la definició i desenvolupament de les polítiques i normes de l’escola, i es tenen en compte les seves opinions i necessitats.
- Participen en els consells d’estudiants o consells d’alumnes.

MiCREATE

Migrant Children and Communities in a Transforming Europe

Moltes gràcies

Xavier Giró Gràcia i Judit Onsès Segarra

Barcelona 12/5/2022